

Rahandusministeerium
E-post: info@rahandusministeerium.ee
Koopia: kõik osapooled

Teie: 18.09.2024 nr 1.1-10.1/4134-1

Meie: 24.10.2024

Vastuskiri Hoiu-laenuühistu seaduse muutmise ja sellega seondult teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu edastamisele

Raha Hoiu-Laenuühistu TuÜ nõustub täielikult EHLÜL seisukohaga ja jääb samale arvamusele.

Täiendavalt lisame alljärgneva.

- 1) Viimasel kohtumisel hoiu-laenuühistutega pakkus hr Thomas Auväärt, et Eesti Panga esindaja on välja toonud soovitus, et hoiu-laenuühistud asuksid „skeemitama“ ning viiksid kõik hoiused üle osakapitali. Kõigi ühistute esindajad olid sellest hämmingus, kuna selline soovitus ei ole kõlbeline. Juhime tähelepanu, et hr Thomas Auväärt on aastaid teinud väljaütlemisi ning astunud samme, et eesti inimeste seaduslik ühistegevus likvideerida. Väidetavalt kaitstakse eesti inimeste ehk ühistute osanike hoiuseid, kuid ühistute viimist pankrotti kuue kuuga seaduseelnõus ettenähtud piirangute ja regulatsioonide tagajärjel (nt reklaamikeeld, uute liikmete kaasamise keeld, ühistupanga karmid nõuded, kapitali kaasamise keeld jne) ei saa pidada osanike kaitsmiseks. Seega palume Rahandusministeeriumil läbi viia haldusmenetlus/järelevamenetlus ning selgitada välja, kes (nt Thomas Auväärt) on saanud rahalist või mitterahalist kasu sellise tulihingelise eestvedamise eest, mis viib järgmise kuue kuu jooksul (väike)ühistud pankrotti nagu seaduseelnõus must-valgelt on kirjas.
- 2) 2023. aastal hoiu-laenuühistu eelnõu ettevalmistamisel kogusid hoiu-laenuühistud oma osanikelt allkirju lõpetamiseks eelnõu ettevalmistamine, millega ühistud sisuliselt likvideeritakse/viikse pankrotti, ning see ühispöördumine esitati Rahanduskomisjoni. Sellega näidati, et liikmed ei soovi seaduse muudatust, nad on teadlikud ühistu tegevuspõhimõtetest ega soovi ühistute likvideerimist. Seega jääb täiesti arusaamatuks, keda soovitakse selle seaduseelnõuga kaitsta. Veelgi enam, tegemist ei ole osanike vara kaitsmisega, kui 2025. aasta jooksul tuleb ühistutel pankrot välja kuulutada, kuna senist tegevust ei ole võimalik aasta ajaga tavapärase majandamisega lõpetada.
- 3) **Seadusesse lisatakse eraldi peatükk 8¹, mis hakkab käsitlema hoiu-laenuühistute pankrotti (!).** Seletuskirja osas „Seaduse mõjud“ (lk 67 jj) tuuakse välja, et uus seadus viib ühistud pankrotti/likvideerimiseni (toodud välja, et väiksemad ühistud on sunnitud „tegevuse lõpetama“, kuna „nõuded on nende jaoks liiga koormavad“). **Millal kavatseb riik tahtlikult ja teadlikult tekitatud kahjud osanikele ja millises ulatuses?** Rakendub riigivastutus.

- 4) Lisatavasse pankroti peatükki tuleb eelnõu kirjutajal lisada, et ühistute juhtorganid ei vastuta tulenevalt uue seaduse vastu võtmisest ühistu pankroti eest, kuna juhtorganitel puudub igasugune objektiivne võimalus välistada väikese ühistu pankrotti. Eelnõus on välja toodud, et § 47¹ lg-ga 3 nähakse ette, et 31. detsember 2025. a seisuga tuleb ühistul „sisuliselt teenuste pakkumine lõpetada“. Ühe aastaga lõpetada ühistu senine tegevus ei ole reaalselt rakendatav. Üleminekuperiood peab olema vähemalt viis aastat, et ühistu saaks tegevuse lõpetada oma tavapärase majandamise tulemusena käesoleva seaduse raames. Hoiu-laenuühistu kui finantseerimisasutuse tegevuse lõpetamine riigi poolt sunniga sisuliselt päeva pealt ning seejärel vastutuse jätmine juhatusele, on riigi poolt halvas usus käitumine ja pahatahtlik tegevus.
- 5) Hoiu-laenuühistu seadusest tulenevalt tekib hoiu-laenuühistu vara tema liikmete osamaksudest ja muudest maksetest, ühistu tegevusest saadavast tulust, riigi ja kohalike omavalitsuste majandusabist, annetustest ja muudest laekumistest. Hoiu-laenuühistu osakapital moodustatakse liikmete osamaksudest. See tähendab, et ühistu ei saa kaasata raha nagu krediidasutused, kellel puuduvad vara kaasamiseks igasugused piirangud. Ühistu vara tekib üksnes tema liikmetelt saadust. Seaduseelnõuga keelustatakse 01.01.2025 reklaam ning 01.07.2025 uute liikmete vastu võtmine. See tähendab, et sisuliselt järgmise kuue kuu jooksul tekibki ühistute pankrot, kuna tegevust pole võimalik jätkata ega ühistut ühistupangaks ümber kujundada. Ühistupangaks ümber kujundamine nõuab suurel hulgal uusi rahalisi vahendid, mida käesoleva eelnõu kontekstis ei ole võimalik saavutada.
- 6) Tegemist on valeväitega, et ühistu kaasab raha avalikkuselt. Ühistu liige on ühistu osanik (osamakse 30 eurot, mis annab ühe hääle) ning hoiuste kaasamine toimub ainult ühistu osanikelt, mitte avalikkuselt. Sisuliselt luuakse seaduseelnõuga olukord, kus osanik justkui ei tohi enam ühistut finantseerida. Sellisel juhul tuleks luua võrdsed tingimused ja keelustada ka teiste äriühingute osanikel ilma Finantsinspeksiooni vastava loata oma ettevõttesse investeerimine. Kuna käesoleval ajal kehtiv hoiu-laenuühistu seadus näeb ette, et hoiuste kaasamine saab toimuda ainult liikmetelt (osanikelt), aga teiste äriühingute osanikel puuduvad igasugused piirangud enda äriühingusse laenude andmisel, siis tuleks muuta ka teisi seadusi, st sätestada, et osanik ei või äriühingusse raha paigutada, kui puudub Finantsinspeksiooni tegevusluba.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Alar East

Raha Hoiu-Laenuühistu TuÜ juhatuse esimees